
AKTA BAHASA KEBANGSAAN 1963/67: PERISYTIHARAN TANPA TARING

Di dalam usaha mendaulatkan Bahasa Kebangsaan, Akta Bahasa Kebangsaan 1963/67¹ merupakan pemangkin yang diberikan kuasa undang-undang. Persoalan seringkali telah ditimbulkan tentang keberkesanan Akta ini mencapai matlamatnya² dan sama ada falsafah di sebalik Akta ini dapat dipraktikkan.³ Artikel ini akan cuba mengenengahkan beberapa faktor tunjang yang mempengaruhi Akta tersebut yang akan menjawab atau menunjukkan kepada jawapan persoalan-persoalan tersebut.

Faktor yang dilihat sebagai asas sekali adalah perisytiharan umum tentang penggunaan Bahasa Kebangsaan. Seksyen 2 Akta menyatakan:

“Kecuali sebagaimana diperuntukkan dalam Akta ini dan tertakluk kepada perlindungan-perlindungan yang terkandung dalam Perkara 152(1) Perlembagaan berhubung dengan mana-mana bahasa lain dan bahasa mana-mana kaum lain dalam Malaysia, Bahasa Kebangsaan hendaklah digunakan bagi maksud-maksud rasmi.”

Seperti yang dinyatakan oleh seksyen ini, Perlembagaan Persekutuan sebenarnya yang meletakkan peruntukan asas mengenai penggunaan Bahasa Kebangsaan. Perkara 152(1) telah mengisytiharkan bahawa Bahasa Melayu adalah Bahasa Kebangsaan dan melalui provisonya mensyaratkan seperti berikut:

¹Akta 32. Selepas ini disebut sebagai 'Akta'.

²Dari aspek undang-undang sila lihat kertas-kertas kerja Seminar Bahasa dan Undang-Undang 1991 di dalam Nik Safiah Karim & Faiza Tamby Chik, *Bahasa dan Undang-Undang*, Dewan Bahasa dan Pustaka, Kuala Lumpur, 1994.

³Untuk latarbelakang polisi Bahasa Kebangsaan dan kaitannya dengan undang-undang, lihat Mead, R., *Malaysia's National Language Policy and the Legal System*, Yale University (New Haven), 1988.

“Dengan syarat bahawa -

- (a) tiada sesiapa pun boleh dilarang atau ditahan daripada menggunakan (bagi apa-apa maksud, lain daripada maksud rasmi), atau daripada mengajar atau belajar apa-apa bahasa lain.”

Kedua-dua Perkara 152(1) dan seksyen 2 Akta menggunakan perkataan “maksud rasmi.” Perkara 152(6) memberikan takrif “maksud rasmi” ini seperti berikut:

“Dalam Perkara ini, “maksud rasmi” ertinya apa-apa jua maksud Kerajaan, sama ada Kerajaan Persekutuan atau Kerajaan Negeri, dan termasuklah apa-apa maksud sesuatu pihak berkuasa awam.”

Daripada takrif “maksud rasmi” ini adalah jelas bahawa penggunaan Bahasa Kebangsaan adalah hendaklah digunakan di dalam dua situasi asas:

- (i) apa-apa urusan Kerajaan atau pihak berkuasa awam dengan mana-mana pihak di Malaysia; dan
- (ii) apa-apa urusan pihak swasta dengan Kerajaan atau pihak berkuasa awam.

Di dalam dua situasi ini peruntukan Perlembagaan dan undang-undang adalah jelas,⁴ cuma di dalam situasi kedua sahaja di mana penguatkuasaannya hampir tiada melainkan melalui pihak Kerajaan enggan berurusan dengan mereka yang tidak menggunakan Bahasa Kebangsaan. Di dalam situasi kedua ini, walaupun maksud dari segi undang-undang adalah jelas tetapi untuk orang kebanyakan ia mungkin mengelirukan. Ini adalah disebabkan hanya penggunaan perkataan Kerajaan dan pihak berkuasa awam sahaja terdapat pada Perkara 152(6) dan tidak disebut bahawa pihak swasta atau lain-lain pihak juga boleh berurusan secara rasmi.

*Kes Merdeka University Berhad v Government of Malaysia*⁵ telah menjelaskan perkara ini dengan memutuskan bahawa bukan sahaja

⁴Pengecualian-pengecualian bagi kepentingan awam dan tujuan-tujuan tertentu dibenarkan oleh seksyen-seksyen 4, 5, 6, 7 dan 8 Akta.

⁵[1981] 2 MLJ 356, [1982] 2 MLJ 243.

badan kerajaan tertakluk kepada syarat penggunaan Bahasa Kebangsaan tetapi juga mana-mana badan yang menjalankan urusan yang bersifat Kerajaan atau bersifat sebuah pihak berkuasa awam. Di dalam kes mashyur ini mahkamah telah memutuskan bahawa sesebuah Universiti sama ada swasta ataupun awam adalah menjalankan peranan sebuah pihak berkuasa awam dan menjalankan "maksud rasmi" seperti yang diperuntukkan oleh Perkara 152, dan dengan itu tidak boleh dilindungi oleh proviso peruntukan tersebut.⁶

Dengan intepretasi Perkara 152 yang diberikan oleh kes ini, pihak swasta bukan sahaja tertakluk kepada penggunaan Bahasa Kebangsaan di dalam urusan mereka dengan Kerajaan tetapi juga di dalam sebarang urusan yang melibatkan urusan awam. Di dalam kes *Merdeka University* ini ciri-ciri unsur awam telah didapati wujud di dalam sebuah Universiti, yang ingin ditubuhkan oleh plaintif.⁷ Di dalam penubuhan sebuah Universiti mungkin unsur awam ini lebih mudah dikenalpasti tetapi di dalam hal-hal lain yang dijalankan oleh pihak swasta ianya mungkin tidak sebegitu mudah.

Peruntukan Perkara 152 Perlembagaan Persekutuan sepatutnya diperjelaskan dan dikuatkuasakan oleh Akta. Namun seperti yang telah dinyatakan, ada beberapa aspek Akta ini yang menjadi punca kepada kekaburan dan kelemahan pelaksanaan Akta tersebut. Misalnya apabila kita rujuk kepada seksyen 2 Akta, peruntukan tersebut bersifat mandatori apabila ia menyebut bahawa "Bahasa Kebangsaan *hendaklah*⁸ digunakan bagi maksud-maksud rasmi." Tetapi persoalan yang sering timbul adalah bagaimanakah peruntukan ini boleh dikuatkuasakan terutamanya di kalangan bukan Kerajaan.

⁶Proviso itu melindungi hak seseorang untuk mengguna, mengajar atau belajar apa-apa bahasa lain bagi apa-apa maksud selain daripada maksud rasmi.

⁷Ciri-ciri tersebut adalah:

- (i) tertakluk kepada kawalan awam di dalam urusannya,
- (ii) terdapat jawatan dan perlantikan awam di dalam urusannya,
- (iii) keperluan bertindak mengikut kepentingan awam, dan
- (iv) menerima bantuan daripada tabung awam.

⁸Penekanan dibuat oleh penulis.

Satu cara yang telah dilakukan adalah di dalam penggunaan Bahasa Kebangsaan di papan iklan. Misalnya di Wilayah Persekutuan, terdapat satu peraturan di bawah Undang-Undang Kecil 3, Undang-Undang Kecil Iklan (Wilayah Persekutuan) 1983, yang mensyaratkan penggunaan Bahasa Kebangsaan di papan iklan.⁹ Penguatkuasaan boleh dilakukan oleh Pihak Berkuasa Tempatan dengan tidak membenarkan papan iklan dipamirkan, mengenakan denda atau menarik balik lesen perniagaan dan seumpamanya. Walau bagaimanapun tidak semua Pihak Berkuasa Tempatan di negara ini yang membuat peruntukan seperti ini. Pihak Gerakan Bahasa Kebangsaan Sektor Swasta, Dewan Bahasa dan Pustaka telah mencadangkan agar pihak Kabinet melalui undang-undang mewajibkan semua Pihak Berkuasa Tempatan di negara ini memperuntukkan Undang-Undang Kecil yang selaras tentang penggunaan Bahasa Kebangsaan di papan iklan.¹⁰

Contoh tersebut menunjukkan penguatkuasaan penggunaan Bahasa Kebangsaan di bawah Akta tidak ada, kerana pelaksanaan penggunaan Bahasa Kebangsaan terserah kepada pihak tertentu untuk sama ada menjalankannya ataupun tidak. Apa yang perlu ada di dalam Akta adalah satu peruntukan yang membolehkan undang-undang perwakilan tertentu dibuat yang akan menyenaraikan semua butiran dan keperluan tentang pelaksanaan penggunaan Bahasa Kebangsaan, supaya boleh dikuatkuasakan oleh semua agensi Kerajaan. Di samping itu peruntukan-peruntukan ini perlulah dikuatkuasakan dengan mewujudkan unsur denda untuk sebarang kegagalan melaksanakan peraturan-peraturan tersebut.

⁹Lihat P.U.(A) 364/85. Undang-Undang Kecil 3 menyatakan antara lainnya bahawa:

“Sesuatu iklan hendaklah dalam Bahasa Malaysia, sama ada dengan sendirinya atau bersama-sama bahasa lain.”

Ini diperjelaskan lagi dengan syarat:

“Perkataan-perkataan dan huruf-huruf di dalam Bahasa Malaysia hendaklah diberi keutamaan dalam warnanya dan di sesuatu kedudukan yang lebih jelas daripada perkataan-perkataan atau huruf-huruf atau tulisan dalam bahasa lain yang digunakan, dan saiznya hendaklah tidak melebihi ukuran yang terdapat dalam Bahasa Malaysia”.

¹⁰Lihat Nor Azita Umar, “Penggunaan Bahasa Kebangsaan di Papan Iklan”, *Warta Bahasa*, September 2000, di muka surat 9.

Agensi Kerajaan yang paling berkeelayakan, berpengalaman dan berwibawa untuk melaksanakan kedua-dua tugas untuk membuat peraturan-peraturan dan juga menguatkuasakannya adalah Dewan Bahasa dan Pustaka. Kuasa undang-undang hendaklah diberikan kepada badan ini yang telah sekian lama melaksanakan tugas ini secara muzakarah, kerjasama dan memberikan nasihat. Senjata perundangan ini perlu diberikan kepada mereka atau mana-mana badan lain yang difikirkan sesuai, supaya pelaksanaan Akta dapat dilakukan dengan sempurna.

Selain daripada sektor swasta, mahkamah di mana golongan kehakiman dan kepeguaman menjalankan urusan mereka, adalah satu lagi sektor di mana Akta menemui jalan yang agak buntu.¹¹ Pindaan kepada seksyen 8 Akta yang dikuatkuasakan pada 30 Mac 1990 bertujuan untuk memartabatkan Bahasa Kebangsaan di dalam mahkamah. Seksyen 8 berbunyi:

"Segala prosiding (selain daripada pemberian keterangan oleh seseorang saksi) dalam Mahkamah ... hendaklah di dalam Bahasa Kebangsaan."

Peruntukan ini adalah jelas dan tidak menimbulkan sebarang keraguan. Apa yang membawa kepada kesulitan di dalam seksyen ini adalah pentafsiran kepada proviso seksyen ini yang seterusnya menyatakan:

"Dengan syarat bahawa Mahkamah boleh sama ada atas kehendaknya sendiri atau atas permintaan mana-mana pihak dalam mana-mana prosiding dan selepas menimbangkan kepentingan keadilan dalam prosiding itu, memerintahkan supaya prosiding itu (selain daripada pemberian keterangan oleh seseorang saksi) dijalankan sebahagiannya dalam Bahasa Kebangsaan dan sebahagiannya dalam Bahasa Inggeris."

Pentafsiran liberal oleh Mahkamah terhadap proviso ini boleh menyebabkan objektif di sebalik seksyen 8 tidak tercapai. Sebagai

¹¹Lihat Juneidah Ibrahim, *et al*, "Laporan Kaji Selidik Penggunaan Bahasa Melayu dalam Bidang Kehakiman dan Undang-Undang," di dalam Nik Safiah Karim & Faiza Tamby Chik, *Bahasa dan Undang-Undang*, Dewan Bahasa dan Pustaka (Kuala Lumpur), 1994.

contoh di dalam kes *Yomeishu Seizo Co Ltd v Ors v Sinma Medical Products (M) Sdn Bhd*,¹² Hakim VC George menyatakan:

“Tidak seperti yang dianggap oleh sesetengah pihak, terma proviso Seksyen [8 Akta] tersebut jelas menunjukkan bahawa Seksyen 8 baru ini bukan merupakan alat untuk menyebarkan Bahasa Kebangsaan. Aspek proviso yang paling penting ialah ia menekankan bahawa perkara yang paling utama yang harus dipertimbangkan oleh Mahkamah dalam melaksanakan budibicaranya ialah kepentingan keadilan, bukan secara umum, tetapi keadilan pada prosiding yang sedang berlangsung itu.”¹³

Seterusnya Hakim itu menjelaskan:

“Ekoran itu, jika hakim atau peguam tidak cukup fasih dalam Bahasa Kebangsaan untuk tujuan prosiding yang sedang berlangsung tersebut, adalah salah jika hakim yang berkenaan mendesak supaya beliau dan/atau peguam harus “cuba” menjalankan perbicaraan dalam Bahasa Kebangsaan pada keseluruhannya atau sebahagian besar daripadanya. Perbuatan sedemikian bukan “di dalam kepentingan keadilan dalam prosiding.””¹⁴

Tidak dinafikan keadilan tidak boleh dikompromi di dalam sesebuah prosiding kehakiman. Tetapi apa yang dikhuatirkan adalah alasan “kepentingan keadilan” ini akan sering digunakan untuk menutupi kelemahan di dalam penguasaan Bahasa Kebangsaan dan sekaligus menggalakkan pengamal-pengamal undang-undang untuk tidak memperbaiki diri mereka di dalam penguasaan tersebut. Hakim VC George sendiri mengaku di muka surat 346 kes *Yomeishu* ini bahawa kebanyakan hakim dan peguam kanan telah terdidik di dalam aliran Bahasa Inggeris dan keupayaan mereka untuk menjalankan perbicaraan di dalam Bahasa Kebangsaan adalah meragukan.

¹²[1996] 2 MLJ 334.

¹³*Ibid*, di muka surat 346.

¹⁴*Ibid*.

Jalan penyelesaiannya hanyalah satu iaitu para pengamal undang-undang mesti meningkatkan kefasihan di dalam Bahasa Kebangsaan. Mungkin syarat perlantikan hakim-hakim dan pembaharuan sijil mengamal peguam harus tertakluk kepada mereka mencapai satu tahap kefasihan yang membolehkan mereka mengamal undang-undang di dalam Bahasa Kebangsaan dengan sempurna tanpa menjejaskan keadilan. Seksyen 8 perlu dipinda apabila tahap ini telah tercapai. Buat masa ini apa yang diperlukan adalah peraturan-peraturan seperti syarat kefasihan bahasa di kalangan hakim dan peguam dimasukkan sebagai sebahagian daripada Akta.

Sekiranya perhatian tidak diberikan kepada beberapa aspek asas Akta yang telah dinyatakan maka Akta Bahasa Kebangsaan 1963/67 akan kekal sebagai satu perisytiharan tanpa taring yang gagal meletakkan Bahasa Kebangsaan di tempat yang sewajarnya.

Johan Shamsuddin Sabaruddin*

* Pensyarah
Fakulti Undang-Undang
Universiti Malaya

KES *SILVERSTONE MARKETING SDN BHD v HOCK BAN HIN TRADING SDN BHD* DAN PENERIMAAN FASAL 'AUTOMATIC CRYSTALLISATION' DI MALAYSIA

Pengenalan

Modal merupakan elemen penting bagi perkembangan sesebuah syarikat. Perkembangan ekonomi yang pesat, telah mewujudkan persaingan untuk mendapatkan modal terutamanya modal pinjaman. Keadaan ini akan bertambah rumit sekiranya pihak pemberi pinjaman mengenakan syarat yang ketat untuk sesuatu pinjaman. Masalah ini wujud berikutan kegagalan pembayaran oleh syarikat yang meminjam. Lebih membimbangkan sekuriti kepada pinjaman itu berkemungkinan gagal untuk dikuatkuasakan. Hal ini biasanya berlaku ke atas dalam sekuriti berbentuk gadaian terapung.¹ Oleh itu pihak pemegang gadaian telah cuba untuk mewujudkan perlindungan tambahan kepada gadaian terapung mereka. Perlindungan tambahan ini dikenali sebagai fasal 'automatic crystallisation'.²

Pemakaian fasal 'automatic crystallisation'

Fasal 'automatic crystallisation' secara amnya diperkenalkan di New Zealand dalam kes *Re Manurewa*³ dan kemudiannya telah diterima masuk ke England melalui kes *Re Brightlife*.⁴ Di Malaysia fasal sedemikian telah diterima pakai dalam kes *Silverstone Marketing Sdn Bhd v Hock Ban Hin Trading Sdn Bhd*⁵ di mana didalam kes tersebut

¹Sila rujuk definisi gadaian terapung dalam kes *Re Yorkshire Woolcombers Association Ltd* [1903] 2 Ch 284.

²Sejak tahun 1960an pembekuan secara kontrak ini dipanggil sebagai 'automatic crystallisation' dan sesetengah penulis memanggilnya 'express crystallisation' atau 'self generating crystallisation'.

³[1971] NZLR 909.

⁴[1986] 3 All ER 673.

⁵[1998] 2 MLJ 695.